

Ježíš?v rodokmen

Převod materiálu
Debora a Ondřej Rumlovi
Pořadí v lekci
17

Téma

Rodokmen ukazuje kdo, kam a ke komu patří. Platí to i o Ježíši. I když ne zcela, on do „svého“ rodokmene tak úplně nepatří. Vlastně „jen“ vírou. A právě tou smíme patřit my k němu.

Cíle

Děti si mohou uvědomit, že každé do jistého rodokmenu patří — někdo je na světě chtěl, měl a má rád.

Každý patříme do své rodiny a můžeme z ní čerpat, přejímat, užívat se. Máme své příbuzné a tím na dosah i jejich zkušenosti, jejich příklady, omyly, chyby, doufání...

Také Ježíš měl jako každý člověk předky a předchůdce (byť s jeho rodokmenem to není zase tak jednoduché).

Ke Kristu potom jako křesťané patříme ne kvůli svému převodu, tradici, rodinnému zázemí, ale hlavně proto, že k nám přišel a my se pro něj smíme rozhodnout.

Pro učitele

Budeme spolu s dětmi probírat text, který jen (správně) přečíst není jednoduché. Ale vykladači mají za to, že to bývalo daleko dobrodružnější čtení, než se nám dneska může zdát. Matoušovo evangelium bylo napsáno nedlouho poté, co zaslíbenou zemi dobyli (na dlouho) židmané. A tady se jedním dechem zmiňuje Abraham, který dostal zaslíbenou zemi za důdictví pro své potomky, a David, nejvyšší král svobodného Izraele. Ježíš?v rodokmen mluvil o tom, že země pořád nějak patří těm podrobeným a to byla velká věc. To bylo jako slyšet za okupace či za komunismu zprávu o praotci čechovi, knížeti Václavovi, vojevůdci Žižkovi a prezidentu T. G. Masarykovi.

Na závěr ještě Matouš zmíní, že ty generace tvoří celek — 3×14 generací, tedy 6×7 a sedmička to bylo číslo plnosti. Kdo si to přečte, mohl mít oprávněný pocit, že se něco důležitého chystá, naplňuje se čas a ten narozený — to nebude jen tak někdo. A zároveň, že se jím začíná něco nového a důležitého.

Ale zároveň má ten rodokmen i své háčky — jsou v něm zmíněny také ženy (které by do něj vlastně ani nepatřily — evangelista Lukáš se bez nich obejde — L 3,23–38), navíc i dost problematické ženy a celá ta sláva s rodokmenem nakonec skončí ve slepé uličce — ten narozený a předpovědný s tím rodokmenem (pokrevně) nemá co dočinění... Teď jde o to, co to říká nám?

Zprvu — lidská a pozemská rovina vánočního evangelia je podstatná, patří do ní lidé, i ti a ty, které bychom tam nečekali. Mají tam místo — matky a báby, otcové a důdové. Ale zároveň to celé nenavazuje přirozeně, do toho příběhu vstupoval a vstupuje a vstoupí Pán Bůh a najednou už nezáleží na krvi a převodu, ale na rozhodnutí pro Krista, jeho přijetí, jeho následování. To je (před)vánoční evangelium.

Biblický text

Poznámky k příběhu

V rodokmenu samém žádný příběh není, krom sloves „m?l/zrodil“ v n?m chyb?jí slovesa, hybatelé po?ádného příběhu; ale za každým jménem je příběh? ?asto hned n?kolik. Ovšem příběh má i samotný rodokmen. Už jeho název „listina rodu“ (biblos genešeós) navazuje z?eteln? a v?dom? na starozákonní vzory — Gn 5,1, Gn 10,1... atd. „V nich všech šlo o p?ed?l v Božím d?ní. V uzlových okamžicích rodopis shrnuje vyjmenováním dosavadních generací to, co se stalo doposud, a avizuje tím p?ed?l k nové etap?.“ (M. Hájek, Výklad Evangelia podle Matouše, str. 15)

- Abraham — jím za?íná rodokmen, on je praotcem víry i Ježíše, otcem všech Žid?. Ale Abraham je také otec proselyt? (Izmael), to jest práv? t?ch p?vodn? pohan?, kte?í se trhli od svých tradic a uv??ili. „To je p?ece i Abraham?v p?ípad. On se vydal jako pohan za Božím hlasem a za zaslíbením. A platí to zaslíbení jen pro jeho potomky? Nebo pro ty, kdo v??í jako on, a? už p?išli odkudkoliv? Matoušovi jde p?ekvapiv? spíš o ta zaslíbení (a o tu víru) než o genetickou posloupnost. Pro Matouše je tenhle rodokmen spíš starozákonní geneze toho, o? p?jde v Ježíšov? příběhu. Proto si m?že dovolit takovou v?c, že ten rodokmen t?sn? p?ed Ježíšem utne — a Ježíš není syn Josef?v, tudíž t?lesn? do tohoto rodokmenu vlastn? nepat?í. Ale pat?í do duchovní tradice t?ch zaslíbení, která se tam p?edávala (p?enášela) z generace na generaci. Ježíš sám je pro Matouše nejlepším p?íkladem, že synem Abrahamovým nemusí být jeho pokrevní p?íbuzný, že synovství je v n??em jiném.“ (Ji?í Mrázek, Výklad evangelia podle Matouše)
- Ženy — výraznými postavami Ježíšova rodokmenu jsou ženy. Jsou vzory toho, jak se k Božímu lidu dá p?ídat, ale zároveň to jejich p?ídání má v sob? jistou problemati?nost. Támar se musí vydávat za nev?stku, aby s Judou zplodila syna a stala se tak sou?ástí toho p?edávaného požehnání. Rachab se za nic vydávat nemusí. Rachab nev?stkou je a ješt? navíc pohanskou. Ale rozhodne se pro Izraelce a jejich Boha a stane se sou?ástí zaslíbení, ona i její d?m. Rút se musí vet?ít do p?ízn? Boázovi, a dalo by se ?íci nejen do p?ízn?, nýbrž p?ímo do postele — nebýt toho, že se to odehraje na humnech. O Batšeb? snad ani nemluví, to je příběh z t?ch všech nejproblemati?t?jší. Ale práv? ona dá Davidovi Šalomouna. A ani s Mariiným po?etím to není úpln? obvyklé. Všechny jsou p?íkladem víry, ale všechny jsou i p?íkladem velice nestandardních cest zaslíbení, nad kterými by se tradi?ní evangelík pat?í?n? pohoršoval — najít je n?kde jinde než zrovna v Bibli.
- Rodokmen a jeho ?íselná symbolika — dvakrát sedm generací se Abraham a jeho potomci n?jak protloukají — a p?íjde David. Pak se op?t vyst?ídá dvakrát sedm generací a t?ch sedm generací judských král? to dotáhne až k babylonskému zajetí. Pak zase dvakrát sedm generací a te? už je z logiky toho rodokmenu jasné, že se zas n?co velkého musí stát — a narodí se Ježíš.

Úskalí

Úskalím nejcitliv?jším, katechetickým a až pastora?ním mohou být v této souvislosti neúplné rodiny d?tí, otev?ené rány po rozbitých vztazích, chyb?jící položky v rodinném rodokmenu. ?ešením však není to, že se o podobných bolestech nebude mluvit, ale že se budou citliv? reflektovat, otevírat, p?edkládat v modlitbách. Vždy? ani Ježíš?v rodokmen není prost r?zných manželských i nemanželských nestandardností.

Odkazy

Balcar, David — Gallus, Petr — Férová, Lydie — Šorm, Zden?k: Dvakrát m??, jednou v??: p?vodce sv?tem víry pro -náctileté: pracovní listy ke katechezi. Praha: ?eskobratrská církev evangelická 2012. (obrázek rodokmenu — 5. p?íkázání — cti svého otce i matku)

Linden, Nico ter: Povídá se...: podle Marka a podle Matouše. Benešov: Eman, 2009; s. 170–172.

Pro děti

Pro předškolní děti

1. Obrázek starého člověka — kdo to je? Dědeček, babička? Proč se starým lidem tak říká? Protože mají děti a ty mají děti a ty tak staršímu člověku říkájí. Je to někdo, kdo k nám patří a my k němu.
2. Víte, co je to rodokmen? Zkusíme si takový rodokmen namalovat (pozn. pro učitele — s malými dětmi půjde spíše do široka, horizontálně, přitomně — sourozenci, sestřenice a bratřenci — patříme k sobě, něco? i někdo v minulosti nás pojí dohromady.)
3. Ježíšův rodokmen — také měl nějaké předchůdce, předky (můžeme použít postavy z flanelografu i jiné postavičky, Abraham, David, Sára, Rút...).
4. Jako aktivitu na závěr připravíme kmen na větším papíru: To je kmen, z něhož vyrůstáme. Jsou-li předtými sourozenci, stoupnou si vedle sebe, jejich (společným) kmínkem jsou rodiče a prarodiče (může se uskutečnit ideálně při rodinných bohoslužbách — děti se postaví a říkají, kdo stojí vedle nich, a pod/za nimi — rodiče a prarodiče, jsou-li. Mohou se stejně tak postavit i reálně spolu). Takto patříme v rodině k sobě my, pokrevní příbuzní, rosteme ze stejného kmene.
5. Ale jak je to s námi a Kristem? Ke kmeni se mohou postavit všichni. Patříme k sobě. Kristus nás spojuje a k němu nás nepojí náš původ, ne minulost, něco vzadu, ale přítomnost, to, že k nám přichází, je s námi a otevírá budoucnost. My všichni patříme, můžeme patřit ke Kristu, jsme v něm na jeho (rodo)kmenu.

Pomůcky: obrázek staršího člověka, namalovat i vytisknout rodokmen, postavy z flanelografu, kmen stromu na papíru.

Pro mladší děti

1. Víte, co to je rodokmen? Znáte svůj rodokmen? Znáte jména svých rodičů, prarodičů, praprarodičů, příbýhy jejich životů, data narození... Až kam jej znáte?
2. Proč a k čemu jsou rodokmeny? Snad aby člověk lépe věděl, kam patří, odkud je, odkud je jeho rodina, kde jsou její kořeny.
3. Ježíšův rodokmen — kdo do něj patří? Znáte nějaké jeho předky?

Obrázky z flanelografu — vybrat, nebo napsat na větší papíry známá jména, především ta známější a mezi nimi také ženy — můžeme nechat děti vybírat, které podle nich do Ježíšova rodokmene patří a které asi ne a případně proč (např. David, významný král, z jehož rodu se měl narodit Mesiáš. Nesmíme chybět také ženy — Támar, Rachab, Rút, Batšeba...)

1. Ježíš do toho přírodního rodokmene tak úplně nepatří. Vlastně patří k mamince Marii a k Pánu Bohu, ten krásný a dlouhý rodokmen je tak trochu navíc. I když má tam své místo. Ve víře.
2. Zkusit vytvořit vlastní rodokmen.
3. Na závěr aktivita s kmenem — vlastní rodiny, ale také s (vinným) kmenem — Kristem, k němuž smíme patřit každý. Všichni smíme stát na Kristu, on nás spojuje dohromady.

Pro starší děti

1. Prohlédnout a případně přečíst samotný text — co je v něm zvláštního, co vás zaujalo (buď zaujmou významné a známé postavy, nebo ženy, případně i ony počty a doby do království atd.) + krátký rozhovor.
2. Můžeme před děti rozprostít papírky s charakteristikou různých postav — král; nevěrník; nevěstka; cizinka; žena, která svedla svého tchána; člověk, který opustil rodný dům a vlast; nemanželský syn; básník; prorok; učenec... kdo patří a kdo ne do Ježíšova rodokmene? Proč zrovna takhle i takhle do

Ježíšova rodokmene patří!

3. Do Ježíšova rodokmene patří praotcové i králové, ale i cizinky a trochu pochybné existence. I ti se podíleli, vírou se přidali.
4. Přítel z Nico ter Lindena, převyprávění příběhu rodokmene.
5. Můžeme navázat tvorbou vlastního rodokmene a vyústěním, že ke Kristu smíme patřit každý, kdo mu uvěří a snaží se jej následovat.
6. A dále mluvit o tom, na co by se chtěli svých (pra)rodin zeptat, co je pro ně důležité, co pro ně znamená víra...

Přesah

Proho si vážíme na starších lidech, prarodiny? Zkusit napsat dopis (pra)rodině, za co jsme mu vděční. Co bychom z jeho života, jeho zápasů, jeho víry měli vědět, znát, sdílet, předat dál, nebo se o to alespoň snažit...

Liturgie

Písně

Svítá: 318 — Vinný kmen; 151 — Všichni otcové a mámy; 345 — Tví jsme my

Evangelický zpěvník: 541 — Jak dobré je žít, Pane, z tvého slova; 222 — Prosím tebe, Pane Bože

Biblický text k zapamatování

Slitoval se nad našimi otci a rozpomenul se na svou svatou smlouvu, na přísahu, kterou učinil našemu otci Abrahamovi... (L 1,72n)

Modlitba

Je možné zkusit s dětmi přemýšlet nad tím, koho ze svých předků mají na paměti, kdo je užil modlit se...
Nebo, kdo z příbuzných by stál za modlitbu...

Pane Ježíši Kriste, děkujeme za (naše předky a předchůdce.) Za tatínka a maminku, za babičky a dědečky. Máme je rádi a rádi bychom se od nich něčemu naučili. Těba ti děkujeme. Prosíme, proto přijď i do našich životů a přijmi nás do své rodiny. Amen.

Katechetické cykly

[Církevní rok](#)

Biblický odkaz (kat)

[Matouš 1,1–17](#)